

λου τῶν μελετῶν του τὰ τολμηρὰ ἀλλ' ἀληθῆ πορίσματα. Τὸ θάρρος τοῦ σεβασμίου πρεσβύτου, ὁ πάταγος ὃν ἤγειρεν ἡ διδασκαλία του, ἡ φωνὴ τῆς ἐπιστήμης ὑπὸ τὴν ῥαγδαίαν βοήν τῆς ὁποίας, ὡς φάσματα νυκτερινά, ἐφυγαδεύοντο αἱ τῶς κρατοῦσαι προλήψεις καὶ θεωρίαι, ἐκίνησαν τὴν ἀγανάκτησιν τῶν ἱερέων τῆς Ῥώμης καὶ τοῦ Πάπα ὅστις, ἀπαγορεύσας τὴν διδασκαλίαν τοῦ σοφοῦ μυσταγωγοῦ τῆς ἀληθείας, προσεκάλεσεν αὐτὸν ἐπιτακτικῶς νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τοῦ δικαστηρίου τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως ὅπως δώσῃ λόγον τῆς ἀσεβοῦς διδασκαλίας καὶ τῆς αἰρέσεώς του. Ὁ Γαλιλαῖος ὑπήκουσε. Μὲ τὴν συνειδησιν τῆς ἀληθείας ἦν ἡρμηνεύεν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ καὶ τὸ στόμα, φέρων ἐφόδιον τὴν ἀγνότητα τοῦ βίου του, τὴν λατρείαν του πρὸς τὴν ἐπιστήμην, τὸν σεβασμὸν του πρὸς τὰς ἰδίας πεποιδήσεις καὶ μελέτας αὐτοῦ, δὲν ἐζήτην νὰ ἐπιβάλλῃ ἀλλ' ἐξέθετεν ἀπλῶς διὰ τῆς δυνάμεως ἐκείνης ἣν εἰς εὐγλωττὰ χεῖλη κομίζει τῆς ἀληθείας ἡ δύναμις, μὲ τὴν σεβασμίαν χιονώδη πολιοῦτητα τῆς κόμης καὶ τοῦ πώγωνος του, κύπτων, ἀλλ' ὑπὸ τὸ βάρος τῶν ἐνιαυτῶν καὶ τὸ ἄχθος εὐγενῶν καὶ εὐκλεῶν κόπων, ἐνεφανίσθη ἐνώπιον τῶν δικαστῶν του, ἑτοιμος νὰ συζητήσῃ, νὰ πείσῃ ἢ νὰ πεισθῇ, Ἀλλὰ πρὸς τίνας νὰ συζητήσῃ; Οἱ ἀπηνεῖς τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως δικασταὶ τὸ γράμμα τῆς Γραφῆς ἐπιδεικνύοντες εἰς τὸν Γαλιλαῖον ἠρνοῦντο ν' ἀκούσωσι τὰς θεωρίας αὐτοῦ, νὰ ἴδωσι τὰ πειράματά του, νὰ ἐνωτισθῶσι τῶν ἰσχυρισμῶν καὶ τῶν ἐπιχειρημάτων του. Οἱ φανατικοὶ δικασταί, οἱ τὴν προκατελιημμένην αὐτῶν διάνοιαν στρεβλοῦντες διὰ τῆς ἐμμονῆς εἰς τυπικὰς φράσεις καὶ ῥήματα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης εἰς ἀπωτέρας καὶ εὐρυτέρας ἐννοίας ἀναγόμενα, ἀναδεμάτιζον τὸν Γαλιλαῖον, καὶ ἀνίκανον· ν' ἀρθῶσιν ἄχρι τοῦ ὕψους τοῦ ἐπιστήμηνικου φωτὸς ἐνθα ἴστατο αὐτός, ἔσυρον χαμαὶ τὸν Σοφόν, καὶ ἐξεβίαζον αὐτὸν νὰ κατέλθῃ ἄχρι τῆς μαθηματικῆς πλάνης ἐνθα ἴσαντο αὐτοί! Δίκην παίγνιου τὸν περιήγαγον εἰς κοινὴν θέαν ἐκβιάζοντες τὸν Γαλιλαῖον ν' ἀποπτύσῃ δημοσίᾳ τὰς θεωρίας του! Τὸν ἐνάρετον αὐτόν, τὸν σοφόν, τὸν ἀκηλίδωτον καὶ γέροντα κατηνάγκασαν οἱ δικασταὶ νὰ γονυπετήσῃ ταπεινῶς ἐνώπιόν των, καὶ βιάζοντες τὴν κεφαλὴν του νὰ κλίνη πρὸς τὴν γῆν, τὴν σεβασμίαν ταύτην καὶ πολὺν κεφαλὴν τὴν ἐδιδόσαν νὰ ἀτενίσῃ καὶ νὰ μελετᾷ τὸν οὐρανόν, ἐκβιάζοντες αὐτὸν νὰ ἴσταται πάντοτε κεκλιμένος καὶ γονυπετὴς πρὸς τὸ ἔδαφος τὸν κατηνάγκασαν νὰ ἀπαγγεῖλῃ ἐπιστημονικὴν ἐξωμωσίαν ἥς ἡ ἐννοία ἦν ὅτι αὐτός ὁ Γαλιλαῖος Γαλιλαῖος ὁμνύει ὅτι ἐπίστευσε πάντοτε, ὅτι πιστεύῃ ἤδη, ὅτι θεία συνάρσει θὰ πιστεύῃ καὶ εἰς

τὸ μέλλον πᾶν ὅ,τι κηρύσσει καὶ διδάσκει ἡ Καθολικὴ καὶ Ἀποστολικὴ Ἐκκλησία τῆς Ῥώμης. Ἐκρίθη ὑποπτος λέγει αἰρέσεως ἅτε διὰ πιστεύσας καὶ ὑποστηρίξας ὅτι ὁ ἥλιος ἴσταται ἀκίνητος ἐν μέσῳ τοῦ κόσμου, καὶ ὅτι ἡ γῆ δὲν εἶναι τὸ κέντρον αὐτοῦ καὶ ὅτι κινεῖται. Τοῦτου ἐνεκα ποδῶν νὰ ἐξαλείψω ἀπὸ τὸν νοῦν ὑμῶν τῶν ἱερῶν δικαστῶν καὶ παντὸς ἄλλου χριστιανοῦ καθολικοῦ τὴν εὐλόγως ἐγεγνηθεῖσαν κατ' ἐμοῦ ὑπόνοιαν ταύτην, μετὰ εὐκρινεῶν καὶ ἀδόλου καρδίας καὶ πίστεως ἀπομύνω καὶ καταρῶμαι τὰς ρηθείας πλάνας καὶ αἰρέσεις, γενικώτερον δὲ πᾶσαν ἄλλην πλάνην καὶ αἵρεσιν παραπλησίαν. Ἠγέρθη ὁ γέρον σοφός! Τὰ τρέμοντα γόνατά του μόλις συνεκράτουν τὸ καταβεβλημένον σῶμά του, καὶ εἰς τὴν ἀσθενῆ μορφήν του ἐπεχύθη βαθυτέρα ἐπιώχρῳτος συγκινήσεως. Τὰ χεῖλη του ἐψιδύρισαν ἀσθενῶς· e pur sì muove εἶπεν. Ἡ ὑπὸ τὴν βίαν τοῦ τρόμου πρὸς σιγμὴν σιγήσασα ἀλήθεια ἐπανήλθεν εἰς τὰ χεῖλη τοῦ γέροντος, καὶ ἡ Ἐπιστήμη ἀνέλαβε τὸ κράτος αὐτῆς. Βλοσυροὶ ἴσαντο πέριξ αὐτοῦ οἱ ἱεροδίκαι, καὶ ἀπωτέρω οἱ βασανισταὶ ἀνέμενον νὰ παραλάβωσι τὸ θῦμα καὶ σπαράξωσιν αὐτὸ ἐν ὀνόματι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Πίστεως! Ἀλλ' ἡ ἀποσπασθεῖσα ὁμολογία τοῦ Γαλιλαίου ἔσωσεν αὐτὸν ἀπὸ τὴν πυρὰν καὶ τὰ βασανιστήρια, καὶ ἡ ποινὴ ἡ ἐπιβληθεῖσα ὑπὸ τῶν ἐπεικῶν δικαστῶν ἦτο εὐσχημος κάθειρξις μετὰ διηνεκοῦς ἱεροκρατικῆς ἐπιτηρήσεως. Τῶν ὀδυνηρῶν περισπασμῶν τοῦ ἐσχάτου βίου του τὸ πικρότερον κορυφώμα ἦτο ὅτι ἀπώλεσε τὴν ὄρασιν! Ἀπέθανεν ὀδυρομένης, τυφλὸς τοὺς ὀφθαλμούς, ἀλλὰ φωτεινότητος τὴν διάνοιαν, εἰς νέαν ἀγαγὼν ὁδὸν τὴν οὐρανίαν τῆς Ἀστρονομίας Ἐπιστήμης, ἀποκαλύψας ἀληθείας, κηρύξας αὐτάς, καταδιωχθεὶς ἐνεκα τῆς ἐπιστήμης, καὶ κινδυνεύσας νὰ κατ' ἕλθῃ, ἡ βασανιζόμενος νὰ τελευτήσῃ εἰς τὰ φρικαλέα τῆς Ἱερᾶς Ἐξετάσεως ὑπόγεια. Ἀπὸ τοῦ Προμηθέως ἄχρι τῶν κατ' ἡμᾶς ἡμερῶν τοιοῦτος ὑπῆρξεν ὁ κληρὸς τῶν τολμηρῶν πνευμάτων τῶν ἀκαταπονήτως ἐπιζητούντων τὴν Ἀλήθειαν καὶ τὴν Ἐλευθερίαν! Ἀληθείας καὶ Ἐλευθερίας ἀπόστολος ἐγένετο καὶ ὁ Γαλιλαῖος, καὶ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς διανοίας αὐτοῦ ἐφυγαδεύθη τὸ βαδὺ σκότος τῆς πλάνης, καὶ φαινή, ὑπὸ τοῦ Γαλιλαίου χειραγωγούμενη, ἐπέλαμψεν ἀπροσμάχητος ἡ σεμνὴ καὶ ἀληθὴς τῆς Ἐπιστήμης θεά. Ἡ νίκη του ὑπῆρξεν πλήρης. Εὐλαβῶς ἡ ἀνθρωπότης ἐτίμησε τὴν μνήμην του, καὶ δι' ἀκτίνων ἀνεσπέρων, ἀπὸ τοῦ λαμπροῦ στερεώματος συλλεχθεῖσων, ἡ θεὰ Ἀστρονομία ἐπλεξε τὸν τίμιον στέφανον ὃν ἀπέθηκεν εὐγνωμονοῦσα ἐπὶ τῆς σεβασμίας κεφαλῆς του.

ΑΠΟ ΣΚΩΜΙΟΥ ΕΙΣ ΠΑΡΝΑΣΣΟΝ.

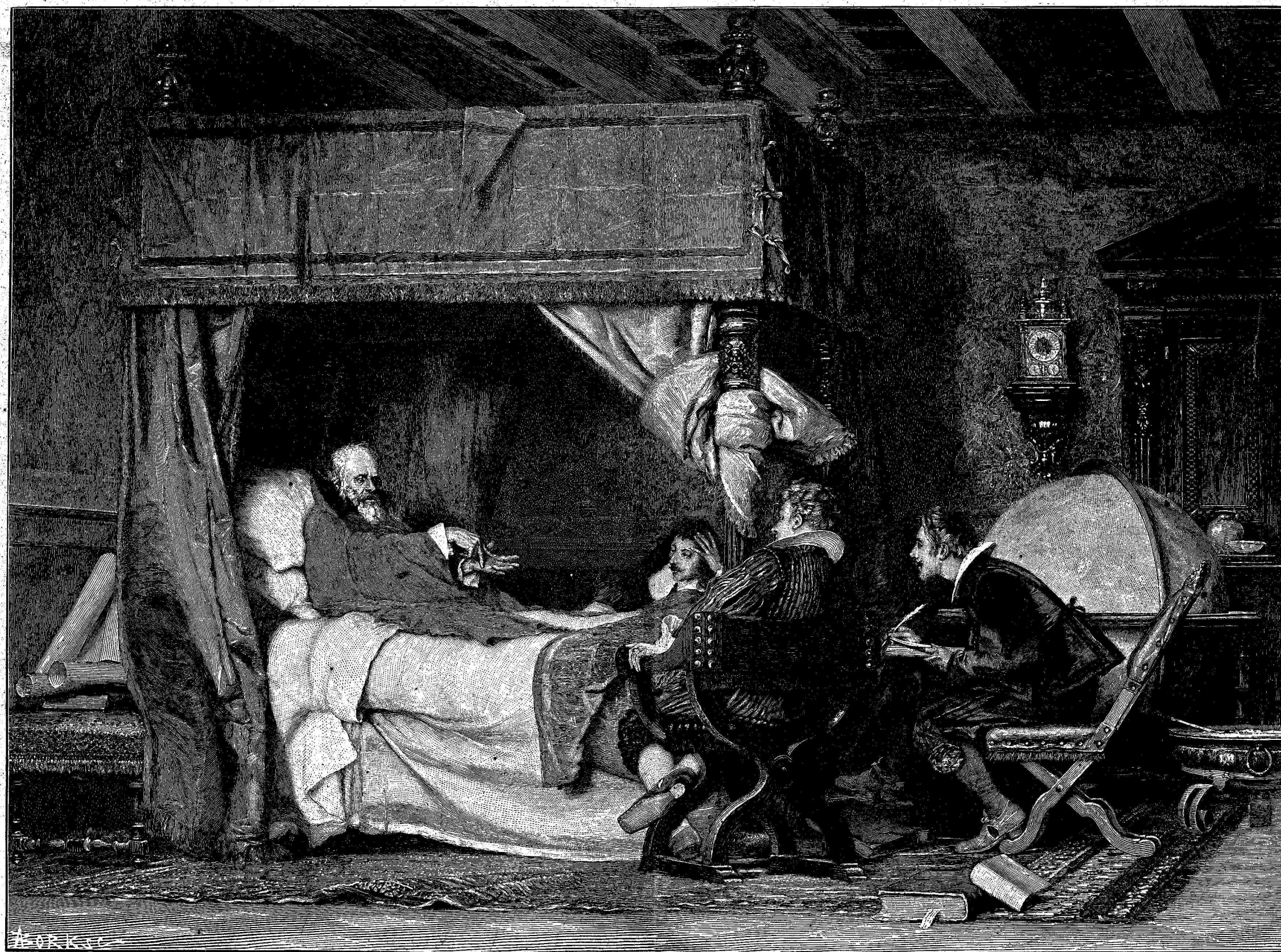
(Τέλος.)

ΜΕΡΟΣ Ε.

Ἐν εἰρκτῇ τῆς ἀκροπόλεως τῆς Καδμείας, ἐν Θήβαις, εὐρίσκομεν ἐπὶ πενιχοῦ κραββάτου κατακειμένην καὶ εἰς ἄκρον καταβεβλημένην τὴν Ματθίλδην· ῥιφθεῖσαν ἐκεῖ ὑπὸ τοῦ Βρυεννίου μετὰ τὴν ἐν τῷ Παρθενῶνι τρομερὰν σκηνήν. Οἱ θρηνοὶ αὐτῆς εἰσὶ σπαραξικάρδιοι.

Εἰς τὸν τάφον μου

μ' ἐνέκλεισαν εἰσέτι ἀναπνέουσιν, καὶ πρὸς τὸν ἕξω κόσμον πᾶσα ἔπαυσε τῆς ἐτοιμοθανάτου σχέσις· φοβερὰ ἡ ἀγωνία, ὅταν νόσος ψυχικὴ τὸ σῶμα φθείρῃ. Μιχαὴλ ἀνίλεως ὑπῆρξεν ἡ θεότης· εἰς τὸ στήθος σου τοῦ Παραδείσου ἤμην ἤδη κάτοικος,

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΓΑΛΙΛΑΙΟΥ. Εικὼν ὑπὸ Nicolò Barabino.

καὶ τρισολβία ἡ ἐσχάτη μου πνοὴ
 ἂν εἰς τὰ χεῖλη τὰ πιστά σου ἔμνε.
 Πλὴν τὴν δευλαίαν αὖθις μὲ ἀπέσπασαν,
 τὴν βάσανον τοῦ βίου παρατείνοντες.
 καὶ σὺ ἐτρώθης· πρὸ ἐμοῦ εἰσέδυσεν
 εἰς τὴν καρδίαν ἡ αἰμόδιφος αἰχμὴ·
 τίς οἶδεν, ἴσως ἤδη ἐγκατέλιπες
 τὸν κόσμον τοῦτον τῆς ἀρρήτου συμφορᾶς,
 καὶ τὰς ἀγκάλας τεινῶν ἐκ τῶν νεφελῶν,
 εἰς ἄλλην πλεον σφαῖραν ἀναμένεις με,
 ἀνεκκαλήτου φίλτρου καὶ ἀτέρμονος.
 Ταχέως καταφθάνω, τῆς καρδίας μου
 ἀκούω μόλις πλεον τοὺς βραδεῖς παλμούς.

Ἐν τούτους ἀντηχεῖ τὸ κλείδρον τῆς σιδηρᾶς θύρας
 καὶ εἰσέρχεται, φέρων ἄρτον καὶ ὕδωρ, ὁ δεσμοφύλαξ,
 οὐχὶ ὁ συνήθης σκληρὸς καὶ αὐθάδης, ἀλλὰ λευκοπώ-
 γων πρεσβύτες. Ἐνῶ δὲ ἡ Ματθίλδη ἀγάλλεται ἐπὶ τῇ
 μεταβολῇ, κλείει οὗτος τὴν θύραν ἔσωθεν, καὶ ἀπορ-
 ρίπτων ἦν ἔφερε φανάκην, πίπτει εἰς τοὺς πόδας αὐτῆς.
 Ὡς τῆς χαρᾶς! ἦν ὁ Φιλανθρωπινὸς, ὁ ἄριστος φίλος τοῦ
 Λασκάρεως, ἐξαγοράσαντος τὴν θέσιν παρὰ τοῦ φρου-
 ράρχου ἀντὶ χιλίων ὑπερπύρων, ὅπως εἰσάξῃ αὐτὸν
 παρὰ τῇ Ματθίλδῃ. — «Διεσώθῃ ἄρα, ζῇ ὁ Λάσκαρις!»
 ἀνακράζει αὕτη, καὶ ὁ Φιλανθρωπινὸς ἀπαντᾷ ὅτι
 τὸ ζῖφος εἰς ἐγκόλπιον,
 καλύπτει τὴν καρδίαν, ἐξωλίσθησε.
 Ματθίλδῃ.

Τὸ δῶρόν μου ὑπῆρξε τὸ γαμήλιον·
 εὐχαριστῶ παρθένε ἀειπάρθενε.

Καὶ ποῦ ἐκρύβη;

Φιλανθρωπινὸς.

Ἄγνοεῖς;

Ματθίλδῃ.

Πληρέστατα.

Παχεῖς οἱ τοῖχοι τῆς εἰρκτῆς μου.

Ἀφηγεῖται δ' ἐκεῖνος τότε ὅτι, συναδροίσας κραταιὰν
 δύναμιν ὁμοφύλων καὶ συμμαχήσας πρὸς τοὺς Καταλα-
 νούς, ἐπῆρχετο ραγδαῖος ὁ Λάσκαρις, ὅπως καταδραύσῃ
 τοὺς Φράγκους, ἐνδυθὴ τὴν δουρικὴν πορφύραν καὶ
 ἀποδώσῃ τῇ Ματθίλδῃ τὸν θρόνον αὐτῆς.

Καὶ πῶς ἀντεπεξῆλθεν ὁ Βρυέννιος;

Ἐρωτᾷ τότε αὕτη, καὶ ὁ Φιλανθρωπινὸς ἀπαντῶν,
 πρὸ δύο ἡδὴ ἡμερῶν πανστρατιᾷ,
 περιγράφει τὸ λαμπρὸν θέαμα εἰς ὃ παρέστη·
 ἱππῶται προηγούμενοι ἐπτακόσιοι,
 τὰς καταχρύσους πανοπλίας φέροντες,
 ἐφ' ἱπποῦ ἀλαζώνος ὁ Βρυέννιος,
 ἀγέρωχος ἐχώρει, ἐκυμάτιζεν
 ἐγγὺς αὐτοῦ σημαία ἀστερόστικτος,
 χρυσοῦν ἐν μέσῳ παριστάσας λέοντα,
 καὶ εἶπετο ἡ ἄλλη πᾶσα δύναμις.

Ἐν τούτοις ἡ ἀτυχὴς Ματθίλδῃ τρέμει εἰς τὴν ιδέαν
 τῆς φοβερᾶς συγκρούσεως καὶ φωνεῖ
 ὦ οἶαι, οἶαι συμφοραί, καὶ ἀφορμὴ
 ἐγὼ ἡ τρισευλαία!

Ἐνῶ ἀφ' ἑτέρου ὁ Φιλανθρωπινὸς πενθεῖ ἐπὶ τῇ
 ιδέᾳ ὅτι ἔσεται μόνος ἀπὸν ἐκ τῆς περιδόξου μάχης,
 καὶ λέγει ὅτι τὴν βαρυτάτην θυσίαν ἔστεργεν, ὅπως ὁ
 Λάσκαρις, ἡσυχώτερος περὶ τῆς προσφιλοῦς συζύγου,
 ἀφιερῶθῃ ὅλως εἰς τὴν διάσωσιν τῆς πατρίδος. Αἴφνης

ἡ θύρα διανοίγεται καὶ εἰσέρχεται Δέσποινα μελανεί-
 μων. Ἡ Ματθίλδῃ ἐγείρεται κατάπληκτος ὅτι ὑπάρχει
 τις ἐπὶ ὁ ἐνδυμούμενος αὐτὴν, ἀλλ' ἡ ἄγνωστος ἀφαιρεῖ
 τὸν περιβάλλοντα αὐτὴν πέπλον, καὶ ἡ Δούκισσα ρίπτε-
 ται εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς, φωνοῦσα

Θάμαρ, Θάμαρ, τριςφιλτάτη μου!

Τῆς φυλακῆς ἐξῆλθες· χάριτας θερμὰς

τῷ Πλάστῃ ἀπονέμω. Ὡς ἀκοίμητος

ἡ συμφορὰ σου σκώληξ μὲ διέκναιε.

Ἦν ἡ Κόμησσα τῶν Σαλῶνων, ἣτις ἀφηγεῖται ὅτι μετὰ
 τὴν ἐν τῷ Παρθενῶνι σκηνῇ, γνωσθείσης τέλος τῆς
 ἀληθείας καὶ τοῦ μυστικοῦ τῆς Ματθίλδης γάμου, εἶχεν
 ἀνοιγῇ ἡ εἰρκτὴ αὐτῆς, ἔσπευσε δὲ τότε πρὸς τὸν σύζυ-
 γον, ὃν ἐν τούτοις εἶδεν ὑπὸ τοῦ ἄλγους συντριβέντα
 καὶ πνέοντα τὰ λοιπὰ.

ἐπὶ τῶν μαρνανθέντων ἐπετύγιζε

χειλέων ἤδη ἡ ψυχὴ, τὰ χεῖλη μου

καταδοκοῦσα.

Ματθίλδῃ.

Πάντας τοὺς φιλοῦντας με

εἰς τὸ μοιραῖον παρασύρω βάρανδρον.

Κόμησσα.

Ἀπέθανεν εὐδαίμων, εὐλογήσας με,

οὐδὲ τὴν πλάνην τὴν σκληρὰν παρέλαβε

τοῦ αἰωνίου βίου δηλητήριον.

Ἡ Δούκισσα ὑποκλάζει ὅπως καταπέσῃ εἰς τοὺς
 πόδας αὐτῆς, ἀλλ' ἀναχαιτίζει αὐτὴν ἡ Θάμαρ, λέγουσα
 ὅτι τὸ καθήκον μόνον αὐτῆς ἐτέλεσεν, ὅπερ καὶ αὖθις
 ὀδήγει αὐτὴν. — «Μεῖνον ὅπως θρηνησώμεν.» — ἀπαντᾷ
 ἡ Ματθίλδῃ καὶ ἡ Κόμησσα ἐπιλέγει,

αἱματηρῶν δακρύων διαρκεῖς σπονδάς.

Τὸ σῆμα ῥέει κροῦνηδὸν ἐγγὺς ἡμῶν

τῶν ἀδελφῶν καὶ φίλων.

— «Συνηγήθησαν αἱ στραταῖαι.» — ἐρωτᾷ ἡ Δού-
 κισσα καὶ ἡ Κόμησσα ἀπαντᾷ ὅτι ἀπέχουσιν ὀλίγον τῆς
 πόλεως, τῶν Καταλανῶν δὲ κατεχόντων τὰς ὁχθὰς τοῦ
 Κηφισσοῦ καὶ τοῦ Λασκάρεως τὴν ἀκτὴν τῆς Κωπαίδος,
 εἶχεν ἀπὸ τῆς προτεραίας ἀντεπαραταχθῇ ὁ Βρυέννιος,
 ὥστε πιθανῶς ἀπὸ τῆς πρωΐας εἶχεν ἐπέλθῃ ἡ σύγκρουσις
 ὦ οἶα θέσις ἀπαισία ἡ ἐμὴ!

φωνεῖ τότε ἡ ἀτυχὴς Ματθίλδῃ

ὁ Μιχαὴλ μου ἀφ' ἐνός, οἱ συγγενεῖς,

οἱ πατριῶται ἀφ' ἑτέρου. Ἐν ἐμοὶ

ἀγῶνα συγκροτοῦσιν ἀπηνέστατον

ἐντίθετοι ἐλπίδες, πόθοι μάταιοι,

καὶ πᾶσα λύσις συμφορὰ καὶ θάνατος.

Κόμησσα.

Ἡ πτέρυξ ἐπαράτου ὄντως δαίμονος

διῆλθεν αἴφνης ἐφ' ἡμῶν. Εἰς τὸν γλαυκόν

ἡ Φοῖβη θόλον μόλις ἤδη σβέννυται,

ἥς δι' ὀμμάτων χαροπῶν ὑμνήσαμεν

τὴν γέννησιν σφριγῶσαι καὶ ἀμέριμνοι,

καὶ ἤδη εἰς τὸν ἄδην ἐβυδίσθημεν

ἀνεκκαλήτου πένθους.

Ἀλλὰ τοὺς θρήνους τούτους διακόπτουσιν ἄλα-
 λαγοὶ καὶ χαρμόσυνοι παιᾶνες ἔξωθεν ἀντηχοῦντες,
 εἰσορμῶν δὲ ὁ Φιλανθρωπινὸς ἀνακράζει.

Ἐλευθερία, νίκη! Πλήρης θρίαμβος!

προσδέτει δὲ μετ' ὀλίγον ὅτι,

τοὺς πολεμίους κατατρόπωσε λαμπρῶς

ὁ Λάσκαρις, οἱ Φράγχοι κατεκόπησαν,
καὶ κεῖται ἤδη πᾶσα εἰς τὸν βόρβορον
τῆς Κωπαίδος, αἱματόφυρτος σῶρος
τοῦ Βρυεννίου ἢ πομπῶδης στρατιά.

Καταφθάνει δὲ τότε καὶ ὁ Στρατηγόπουλος μετ'
ἄλλων Ἑλλήνων μάχητῶν, ἀνακράζων.

Χαῖρε ἄνασσα!

τὴν νίκην σοὶ ἀγγέλλει ὁ νυμφίος σου·
ὁ τροπαιοῦχος ἤδη ἀνεκήρυξεν
αὐτὸν στρατὸς ὡς Δοῦκα καὶ προσέρχεται
τὴν χεῖρα ὅπως τείνων ἀνυψῶσθαι σε
καὶ αὖτις εἰς τὸν θρόνον, ὃν σοὶ ἤρπασαν
ἅπαντ' ἡ Ματθίλδῃ

τῆς μοίρας εὐγνωμόνως ἀποδέχομαι
τὰς ἀνεξερευνητοὺς καὶ σεπτὰς βουλὰς.

Μεθ' ὃ ἀφηγεῖται ὁ Στρατηγόπουλος ὅτι ἡ νίκη
ὀφείλεται εἰς τὴν μεγαλοφυΐαν τοῦ Λασκάρως, καθόσον,
καθορῶν τοὺς πολεμίους ἀσυγκρίτως πολυαριθμοτέρους,
κατέφυγεν εἰς ἔντεχνον στρατήγημα, διέσπειρε δηλονότι
τὰ ἐλώδη ρεύματα τῆς Κωπαίδος ὑπὸ τὴν βαθεῖαν χλόην,
μετατρέψας τὸ πεδῖον τῆς μάχης εἰς βορβορώδες τέλμα·
ὁ δὲ Βρυέννιος,

οὐδόλως ὑποπεύσας τί ὑπέκρυπτεν
ἢ ἄγρωστις ἐκεῖνη ἢ δροσόεσσα,
ἐπῆλθεν ἀγερώχως. Πρῶτος ἔβαινε
τῶν Μεγιστάνων ὁδηγῶν τὸ ἄγλημα,
ἐνῶ ὁ Φοῖβος, ἀνατέλλων ἀκριβῶς,
τὰς πανοπλίας τὰς χρυσὰς μετέβαλλεν
εἰς τόσας φλόγας.

Κόρησσα. Μέγα ὄντως θέαμα.
Στρατηγόπουλος.

Ἐθαύμαζον μακρόθεν ὅτε ἤχησε
παῖαν τῶν πολεμίων ἐνυάλιος,
καὶ ὡς τις λαίλαψ ἀκατάσχετος εὐθὺς
ἐφώρμησεν ἢ φέλαγξ, ἀλλ' ὠλίσθησαν
οἱ γαυριῶντες ἵπποι καὶ κατέπεσαν
οἱ πρῶτοι ἀναβάται, οἱ ἀκόλουθοι
προσέκρουσαν εἰς τοὺτους, ἐβυθίσθησαν
εἰς τὸν πηλὸν οἱ πλεῖστοι, κωλυόμενοι
ὑπὸ τῆς πανσιδήρου ἐξοπλίσεως,
καὶ τότε προσδραμόντες οἱ Καταλανοί,
διὰ τῆς λόγχης καὶ τῆς σπάθης ἀπηνῶς
τοὺς ἐπιζώντας ἔτι ἐκρεοῦργησαν.

Κόρησσα.

Ἀπαίσιον! Τὸ ἄνθος καὶ τὸ καύχημα
τῆς ἀτυχοῦς Γαλλίας ἐξυφάνισε
βραχεῖα ὥρα.

Στρατηγόπουλος.

Κυκλωθεῖς ἡμύνετο
ὑπερηφάνως ἔτι ὁ Βρυέννιος
ὁπότε, ἀναστείλας τὴν ἐπίδεσιν,
ὁ Λάσκαρις ὀργίλως ἐπλησίασε.
»Τὸ ράπισμά σου, εἶπε, σοὶ ἐφύλαξα
καὶ τῆς καρδίας τὴν αἰχμὴν τοῦ ζήφους σου
ἐγγὺς ἡσθάνην· ἀλλ' ἰδοὺ ἐσήμανεν
ἡ ὥρα τέλος τῆς ἀνταποδόσεως.
Ἄν οὐρανὸς δικάζει.»

Ματθίλδῃ. Φεῦ, ἀπαίσιος
ἀγών!

Στρατηγόπουλος. Ὑπῆρξε φοβερά ἡ σύρραξις

καὶ περίξ πάντες οἱ λοιποὶ κατάπληκτοι
συνήλθομεν, ὥς ὅτε δύο λέοντες·
μαχόμενοι τὰς λαχμὸς συνταράττουσι·
ἀλλ' ἐπὶ τέλους εἰς τὰ καίφια πληγείς,
ὁ Δοῦξ τοῦ ἐκμανέντος ἵππου ἔπεσε,
καὶ ἀναμένον εὗρεν εἰς τὸν βόρβορον,
ἀντὶ σαβάνου, τὸ πομπῶδες λάβαρον
τῶν Βρυεννίων.

Κόρησσα. Οἷον τέλος φοβερόν!

Ἐν τούτοις αἱ σφοδραὶ αὐταὶ συγκινήσεις ἐξαντ-
λοῦσι τὰς ἀσθενεῖς δυνάμεις τῆς ἀτυχοῦς Ματθίλδης, ἥτις
πίπτει λιπόθυμος, ἐνῶ δὲ πάντες σπεύδουσι πρὸς ἀρωγὴν
αὐτῆς, ἀντηχοῦσιν ὅλον ἐγγύτερον χαρμόσυνοι ἀλα-
λαγμοί, ἀγγέλλει δὲ ὁ Στρατηγόπουλος ὅτι εἰσελαύνει
ἡ τροπαιοῦχος στρατιὰ τοῦ Λασκάρως, ἐνῶ ἡ Κόρησσα,
δευκνύουσα τὴν Ματθίλδην, παρατηρεῖ,

ὁ δύστηνος!

Ἴδοὺ ὅποιον ἀναμένει θέαμα
τὸν νικητὴν.

Βαθυρδὸν ὅμως συνέρχεται ἡ πάσχουσα, ἀφοῦ, ὥς
ἡ ἰδία λέγει, προσήγγισε πλέον εἰς τὰς θύρας τῆς ἐδέμ,
καὶ τοῦ Λασκάρως εἰσορμῶντος ἐπὶ κεφαλῇ λαμποῦ
ὀμίλου μαχητῶν, ρίπτεται εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτοῦ, φωνοῦσα.

Εἰς τὸ πιστόν σου στήθος αὖτις δέξαιμε.

Λάσκαρις.

Λατρεία μου φιλάτη! Πλὴν εὗρίσκω σε
ἄλλοιωθεῖσαν· πάσχεις;

Ματθίλδῃ, ἐπὶ τοῦ κραββάτου διολισθαίνουσα.

Μὲ κατέλαβε

τὸ νόσημά μου πρὸ μικροῦ σφοδρότατον·
ἀλλ' ἤδη ἀνακύπτω, ἤδη ἔχω σε
καὶ ἡ λοιπὴ ἐκλείπει πλάσις.

Ὁ Λάσκαρις, ἀναγνωρίζων τότε τὴν Κόρησσαν τῶν
Σαλάνων, κλίνει πρὸ αὐτῆς τὸ γόνυ μετ' ἐκφράσεων
θερμοτάτης εὐγνωμοσύνης, ἀλλ' ἐκεῖνη ἀνεγείρει αὐτὸν
καὶ ἀπομακρίνεται μετὰ τῆς λουπῆς ἀκολουθίας, πρὸς
ἣν ὁ Λάσκαρις παρέχει αὐστηροτάτας διαταγὰς περὶ εὐ-
τάκτου εἰσόδου τῆς στρατιᾶς εἰς τὴν πόλιν, ἐπιλέγων,
ἂν μία μόνη τῶν κατοίκων πάθῃ θρῖξ
ἢ τιμωρία τῶν πταιστῶν ἀμείλικτος.

Μεταξὺ τῶν δύο τρυφερῶν συμβίων, ἀπομεινάντων
μόνων, ἐπακολουθεῖ τότε σκηνὴ ἐξόχως περικαλλῆς, ἥς
μετὰ πολλῆς λύπης παρατίθεμεν ἁπλοῦν ἀπάνδισμα.

Λάσκαρις. Πῶς ἔχεις; Ἡ φρόνησις τοῦ προσώπου σου
ἀπελπισίας με πληροῖ· ὀλέθριον
ὑπῆρξε τοῦτο διὰ σέ τοι εἰδεχθῆς
τῆς φαύλης τυραννίας ἐνδιαίτημα.

Ματθίλδῃ. Μαρτύριον ὑπέστην ἀνεκλάλητον·
κατὰ τὴν ὥραν τὴν φρικτὴν τῆς συμπλοκῆς
ἰδοῦσά σε τρωθέντα, αἱματόφυρτον,
ἠγνῶουν ὅλως ἐὰν ζῆς καὶ στυγερά
μ' ἐδίωκον τοῦ ζόφου τούτου πλάσματα.
Ἐφ' ὅλας νύκτας μόλις ἀναπνεύουσα
ἐπὶ τῆς ἀχυρίνης ταύτης κοίτης μου,
ἠτένιζον τὸ σκότος τὸ ἀπαίσιον,
καὶ τὰς ἡμέρας ἀενάως ἐκλαιον.

Λάσκαρις. Ὡς ἐφιάλτην φοβερόν λησμόνησον
τὸ παρελθόν, φιλάτη. Ἐπληρώθησαν
οἱ πόθοι τέλος πάντες οἱ διακαεῖς,
ἡλευθερώθη ἡ πατρίς, καὶ ὁ δεσμός

ἡμῶν ἀπέβη πλέον ἀδιάσπαστος.
Τὴν τρώγλην μετ' ὀλίγον καταλείπουσα
τῆς ἀτιμίας ταύτην, εἰς τὸν θρόνον σου
ἀνέρχου καὶ πάλιν τὸν περίβλεπτον,
παραλαμβάνουσά με ὡς συγκαθέδρον,
καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ βίου ἤδη ἀφατος
εὐδαιμονία, φίλτρον ἀτελεύτητον.

Ματθίλδη. ὦ λέγε τοῦτο, λέγε αὖτις, πάντοτε.

Ἐκ τῶν φρικτῶν ὀνείρων ὅσα ἔβλεπον
εἰς τὰς ἀγρύπνους νύκτας τῆς ὁδύνης μου,
ἐν ἐπιμόνῳ πρὸ ἐμοῦ παρίστατο.

Μ' ἐκράτεις, ὡς ἐδίξεις, εἰς τὸ στήθος σου
συνεσφιγμένην, καὶ βαρὺς, παράδοξος
κατεῖχεν ὕπνος ἀμφοτέρους, ἀλλ' ἐγὼ
τὴν νάρκην ἐπὶ τέλους ἀποσείουσα,
τὸ στόμα σου ἐξήτουν καὶ τὰ χεῖλη μου
ἐπὶ τῶν σῶν προσήτων. Φεῦ ἀπαίσιον!
Γυμνὰ κρανία τότε συνεκρούοντο,
καὶ τὰς ὀστέδεις παρειάς σου δίγουσα,
ἐνόουν ὅτι ἐν τῷ τάφῳ κείμεθα,
ὑπὸ σκωλήκων καθαρθέντες σκελετοί.

Λάσκαρις. Ἰνδάλματα φρικτὰ τῆς ἀλλοφρονος
ἀπελπισίας, ἧτις σε κατέσκελλε
μακρὰν σου τέλος πάντα ταῦτα δίωξον.
Σὲ ἀγαπῶ, σοὶ τείνω τὰς ἀγκάλας μου,
καὶ σοὶ προσενεὶ μέλλον πανεπίφθονον.

»Ναί, ἀπαντᾷ ἡ Ματθίλδη, ἅμα ἐμφανίζουσα τὰ πάντα
λησμονοῦνται καὶ μεγάλην αἰσθάνομαι ἤδη βελτίωσιν,

Ἡ πλάσις ἀναδάλλει πᾶσα ζέφυροι,
ἐαρινοὶ τὰ μύρα παραφέρουσι
ἐρυθριῶντων ῥόδων, καὶ εἰς τὰδὺτα
τοῦ δάσους ψάλλει ἐρωτύλη ἀηδὼν,
χαρὰ δεσπόζει πανταχοῦ καὶ ἡμερος.
Ὡς αἰσιὸν μου οἰωνόν σε δέχομαι
τῆς φύσεως ἡδίστη ἀναβίωσις.
ιδεὺς ὡς σὺ καὶ αὖτις θάλλω, σῶζομαι
διὰ τοῦ φίλτρον τέλος τοῦ εὐδαιμόνου.

Λάσκαρις. Εἰπέ τοῦ ἀνεκφράστου καὶ ἀτέρμονος.

Ματθίλδη. Ποδῶ τοὺς λόφους τοὺς φαιδρούς, τὰ ποίμνια
εἰς τοὺς κλιτύας τρυφερῶς βελάζοντα,
τοὺς ῥυάκας εὐθύμως διελαύνοντας
ἐπὶ τῆς σμαραγδάδους χλόης, τῶν δασῶν
τὰς παχυφύλλους κρύπτας, τὴν ἀστράπτουσαν
τῆς ἀργυρᾶς θαλάσσης ἐπιφάνειαν,
καὶ . . . καὶ . . .

Λάσκαρις. Τί ἔχεις; ὡχρίᾳς, ταραττεσαι.

Ματθίλδη. Παράδοξον· οὐδένα ὅπως ἄλλοτε
ἡσθάνην πόνον.

Λάσκαρις. Πλήν, ἰδοῦ, κλονίζουσα,

Ματθίλδη!

Ματθίλδη. ὦ γαλήνη ἀνεκκλάητος!

Σὲ βλέπω μόλις, ὡχρίᾳ καὶ σβέννυται

τὸ σύμπαν· Δός μοι πρὸς στιγμὴν τὴν χεῖρά σου.

(ἀναζητοῦσα ὥσει ἐν τῷ σκότει, λαμβάνει αὐτήν.)

Ἐγγὺς μου κλίνον . . . λέγε πόσον με φιλεῖς . . .

Ἡ Ματθίλδη πίπτει ἀναίσθητος, προστρέχει δὲ ἡ
Κόμησσα, ἧτις ἐπιδαψιλεύει αὐτὴ τὰς συνήθεις φροντίδας.
Ἐν τούτοις ἀντιχεῖ ἐν τῇ πόλει παράδοξος θόρυβος,
ὅλον ἐν ἐπιτεινόμενος, καὶ τέλος προστρέχων ὁ Φιλαν-
θρωπινὸς μετ' ἄλλων μαχητῶν, ἀνακράζει,

Γαληνότετε,

ταχέως δράμε, σῶσον, κατεστράφημεν!

Λάσκαρις. Τί λέγεις; τί συμβαίνει;

Φιλανθρωπινός. Τὰ στρατεύματα

εἰρηνικῶς εἰσῆλθον, ὡς διέταζας,
πλήν μόλις ἐνδόν τῶν τειχῶν εὐρέθησαν
τ' ἀνδραποδώδη στίφη τῶν Καταλανῶν,
τὸ προσωπεῖον ἀναιδῶς ἀπέρριψαν,
καὶ τοὺς πολίτας ἀμειλίκτως σφάζοντα,
τὴν πόλιν πυρπολοῦσι καὶ ληστεύουσι.

Λάσκαρις. ὦ τοὺς προδότας!

Φιλανθρωπινός.

Σπεῦσον!

Λάσκαρις.

Νῦν ἀδύνατον.

Βαρέως αὖτις ἀσθενεῖ ἡ Δούκισσα·

τοὺς Ἕλληνας ἀμέσως συναθροίσατε

καὶ τοὺς κακούργους τούτους συνετίσατε.

Φιλανθρωπινός. Εἰσι τῶν ἡμετέρων πενταπλάσιοι.

Λάσκαρις. Ὑπὲρ ἡμῶν ἡ πόλις καὶ τὸ δίκαιον.

Ὁ Φιλανθρωπινὸς ἐξορμᾷ μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ, ἐνῷ
ἐπιτείνεται ὁ ἐν τῇ πόλει θόρυβος, ὁ δὲ Λάσκαρις ἐπιστρέ-
φει πρὸς τὴν Ματθίλδην ἀναισθητὸν πάντοτε, ἀλλὰ μετ'
ὀλίγον προστρέχει ὁ Στρατηγόπουλος ἀναφωνῶν
ὁ Δούξ! ὁ Δούξ! Ποῦ μένει;

Λάσκαρις.

Ἡσυχώτερον

Στρατηγόπουλος.

Τί πράττεις; Φόνος πανταχοῦ καὶ δῆσις.

Ἡ πόλις κατεστράφη καὶ ὁ Ἄναξ σὺ
ἀπέχεις.

Λάσκαρις. Μέγαν διατρέχει κίνδυνον
ἡ Δούκισσα.

Στρατηγόπουλος. Εἰσέτι φοβερώτερος
ὁ τὴν πατρίδα πανταχόθεν ἀπειλῶν.

Λάσκαρις. Ἀντεπεξῆλθον, κρατερῶς οἱ Ἕλληνες;

Στρατηγόπουλος. Αὐθόρμητοι ἀμέσως παρετάχθησαν,
ἀλλ' ἤδη πλείστοι ἐξ αὐτῶν ἐσφάγησαν
καὶ μόλις πλέον οἱ λοιποὶ ἀμύνονται.

Λάσκαρις. Ἡ φίλη ὦδε, ἀφ' ἑτέρου ἡ πατρίς,
ἰδοῦ τὸ γέρας τῶν τοσοῦτων μόχθων μου.
Ἐδίωξα τοὺς Φράγκους ὅπως ἔρμαιον
εἰς τοὺς ληστὰς προσφέρω τὸ Δουκάτον μου.

Σκληρὰ ἡ θεία δίκη!

(Βοή τῆς μάχης περὶ τὴν εἰρκτὴν. Εἰσορμᾷ ὁ Φιλανθρω-
πινὸς φωνῶν)

Φύγε! σῶθητι!

Ἡ πόλις πᾶσα κατελήφθη· οἱ ἔχθροί,
τὸ αἷμα σου διψῶντες καταφθάνουσι,
τὰς πύλας τῆς Καδμείας ἐξεπόρθησαν
καὶ ἤδη περίξ τῆς εἰρκτῆς εὐρίσκονται.

Λάσκαρις, ξιφουλκῶν.

ὦ μὲ ζητοῦσι, λέγεις, τότε σπεύσωμεν
τὸν Λάσκαριν ζητοῦσι; Κύνες ἄπιστοι,
ἰδοῦ αὐτὸς κραδαίνων σπάδην τρομεράν,
τὴν σπάδην ἧτις τιμωρεῖ τοὺς ἄρπαγας.

(ἐξορμᾷ ὑπὸ πάντων τῶν μαχητῶν ἀκολουθοῦμενος.)

Κόμησσα. Φεῦ ἀτυχὴς Ματθίλδη, σοῦ ἡ λύτρωσις
ἐγγίξει· σὲ φθονοῦμεν. Πλήν ἀνέπνευσε,
τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀνοίγει.

Ματθίλδη, ψιθυρίζουσα.

Ὅτι με φιλεῖς

εἰπέ καὶ πάλιν . . . Μιχαήλ . . . ἀγάπη μου.

ΠΕΜΒΑΖΟΥΣΑ.

Κατὰ τὴν ἐλαιογραφίαν τοῦ Κ. von Bodénhausen.